

Αρέθουσα: Η πρώτη Ελληνική ποικιλία ΦΑΦ εγγεγραμμένη στον Ελληνικό Εθνικό (και Ευρωπαϊκό) Κατάλογο Καλλιεργουμένων Φυτικών ειδών

Ανακαλύπτοντας την Ικαριώτικη ρίγανη. Ένα ερευνητικό ταξίδι στο φαρμακείο της ελληνικής φύσης.

Σε 3 ερευνητικές αποστολές που διενεργήθηκαν το 2008 στην νήσο **Ικαρία** εντοπίστηκαν και συλλέχθηκαν στο στάδιο της ανθοφορίας τους αυτοφυή φυτά της Ελληνικής ρίγανης – *O. hirtum* σε διάφορους οικοτόπους, όπου εμφανιζόταν σε μεγάλους πληθυσμούς. Τα φυτά αυτά αξιολογήθηκαν ως προς την απόδοσή τους σε αιθέριο έλαιο και την περιεκτικότητα αυτού στο κύριο δραστικό συστατικό του την καρβακρόλη. Με βάση τα παραπάνω χαρακτηριστικά επιλέχθηκε ο βιότυπος **‘Ικαριώτικη Ρίγανη 2’** με κριτήριο την υψηλότερη απόδοση σε αιθέριο έλαιο (8.5%) και την υψηλότερη εκατοστιαία περιεκτικότητα σε καρβακρόλη (89%) σε σχέση με άλλες δειγματοληψίες.

Για την αποτύπωση της θέσης συλλογής, την αξιολόγηση των φαρμακευτικών / αρωματικών χαρακτηριστικών της **‘Ικαριώτικης Ρίγανης 2’** και τη μελέτη της προσαρμοστικότητάς της σε διαφορετικά περιβάλλοντα εκείνου του τόπου συλλογής ακολουθήθηκε η παρακάτω **ερευνητική μεθοδολογία:**

-
- Ι.Ν.Φ.Α.Φ.**
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΜΕΛΕΤΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΘΕΣΗΣ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΡΩΜΑΤΙΚΩΝ ΦΥΤΩΝ
1. Οι συντεταγμένες (γεωγραφικό πλάτος και μήκος), το υψόμετρο, ο προσανατολισμός και οι εδαφικές ιδιότητες της θέσης δειγματοληψίας, εισήχθησαν σε μια **γεωγραφική βάση δεδομένων** σημειακού επιπέδου χρησιμοποιώντας το εμπορικό λογισμικό πακέτο GIS ArcMap 9.2, ώστε να γνωρίζουμε τα στοιχεία του περιβάλλοντος να μπορούμε να παρακολουθούμε τον επιλεγμένο βιότυπο ρίγανης στο φυσικό του περιβάλλον και να έχουμε πρόσβαση στο γενετικό υλικό.
 2. **Εγκαταστάθηκε μητρική φυτεία της ‘Ικαριώτικης ρίγανης 2’ με αγνή πολλαπλασιασμό στην Αρέθουσα** (τόπος δειγματοληψίας) σε συνθήκες εκτατικής καλλιέργειας για προστασία του γενετικού υλικού και αξιολόγησή της ως προς τα ποσοτικά (μέση απόδοση % των φυτών σε αιθέριο έλαιο) και ποιοτικά (μέση % περιεκτικότητα του ελαίου σε καρβακρόλη, γ-τερπινένιο, π-κυμένιο και καρυοφυλλένιο) χαρακτηριστικά του τελικού προϊόντος.
 3. **Αξιολογήθηκε η προσαρμοστικότητα** της Ικαριώτικης-Ελληνικής ρίγανης σε διαφορετικά περιβάλλοντα μέσω της εγκατάστασης φυτειών με αγνή πολλαπλασιασμό από τη μητρική φυτεία στην Ικαρία (Αρέθουσα) στο ΓΠΑ (Αθήνα), στο Αγρόκτημα του ΓΠΑ (Σπάτα) και στη

Μήλο. Ο ιδιαίτερος χαρακτήρας της Ίκαριώτικης Ρίγανης 2) επιβεβαιώθηκε κατά το τρίτο έτος της καλλιέργειας της στο ΓΠΑ όπου εμφάνισε **υψηλή απόδοση σε αιθέριο έλαιο (12%) και υψηλή περιεκτικότητα σε καρβακρόλη (95%)**- από τις υψηλότερες τιμές που έχουν καταγραφεί στη διεθνή βιβλιογραφία. Η Ίκαριώτικη Ρίγανη 2' συνεχίζει να εμφανίζει σταθερότητα ως προς την υψηλή αποδοτικότητα σε αιθέριο έλαιο και υψηλή περιεκτικότητα και την εκατοστιαία περιεκτικότητα σε καρβακρόλη από τον πρώτο χρόνο της εγκατάστασής της σε φυτείες που δημιουργούνται κάθε καλλιεργητική περίοδο από το 2008 με σκοπό τη διατήρηση αυτού του σπουδαίου φαρμακευτικού αρωματικού φυτού.

4. **Αξιολογήθηκε η βιοδραστικότητα** των συστατικών του αιθερίου ελαίου της Ίκαριώτικης Ρίγανης 2' με βιοδοκιμές σε μήκητες, βακτήρια και ζιζάνια.

Καινοτόμες χρήσεις.

Το υλικό μπορεί να αξιοποιηθεί από τη Βιομηχανία Παρασκευής Φαρμάκων φυτικής προέλευσης με κατεύθυνση τη Ζωϊκή Παραγωγή για τη χρήση ως αντιβιοτικό καθώς το παραγόμενο αιθέριο έλαιο έχει έντονη αντικροβιακή και αντιβακτηριακή δράση.

Έχει γίνει αίτηση για εγγραφή στον εθνικό κατάλογο ποικιλιών υπό την ονομασία «Αρέθουσα» για να προχωρήσει η διαδικασία παραγωγής πιστοποιημένου πολλαπλασιαστικού υλικού για εμπορική χρήση.

Συμβολή στην αειφορία του αγροτικού περιβάλλοντος της Ικαρίας και στον Πολιτισμό.

Στο πλαίσιο της ερευνητικής δράσης, μια ομάδα παραγωγών στην περιοχή της Ικαρίας επωφελήθηκε καθώς της δόθηκε η ευκαιρία για ανάπτυξη και αξιοποίηση των αυτοφυών πληθυσμών της Ικαριώτικης Ρίγανης στην περιοχή της συλλογής της, στην Αρέθουσα Ικαρίας, σε ένα υποβαθμισμένο τοπίο από την υπερβόσκηση. Η ρίγανη ως φυτό χαμηλών εισροών, με ελάχιστες απαιτήσεις σε νερό, λιπάσματα και φυτοπροστατευτικά προϊόντα, μπορεί να αξιοποιηθεί ως φυτό αποκατάστασης προσδίδοντας ένα ικανοποιητικό εισόδημα στους παραγωγούς αναδεικνύοντας ταυτοχρόνως την μεγάλη και ιδιαίτερη αξία της φαρμακευτικής / αρωματικής χλωρίδας της χώρας μας

Η Ικαριώτικη Ρίγανη (Αρέθουσα) συνδέεται με την Πολιτιστική κληρονομιά της νήσου της Ικαρίας καθώς αποτελεί ένα προϊόν μεταξύ άλλων φαρμακευτικών / αρωματικών φυτών που συνδέονται άρρηκτα με τις διατροφικές συνήθειες των κατοίκων της. Αξίζει να σημειωθεί, ότι σε πολλές μελέτες έχει αναδειχθεί ότι η χρήση των φαρμακευτικών / αρωματικών φυτών στη διατροφή των κατοίκων της

Ικαρίας μαζί με άλλα συστατικά της ζωής τους συμβάλλει στην καταγεγραμμένη μακροβιότητα τους. Επιπλέον, Η γαστρονομία του νησιού με τα μοναδικής ποιότητας προϊόντα της Ικαριακής γης, όπου κυριαρχούν τα βότανα, είναι βασικό στοιχείο του ιδιαίτερου πολιτισμού του και συνυφασμένο με την ιστορία του τόπου και τα χαρακτηριστικά της κοινωνίας.

